

Het Paviljoen Von Wied

Het Paviljoen Von Wied, zoals het tempelachtige gebouwtje op de duinen langs het Scheveningse strand wordt genoemd, was het verjaardagscadeau van koning Willem I (1772-1843). De koning gaf haar dit royale geschenk op 18 november 1827.

Wilhelmina was een broze vrouw met een matige gezondheid. 's-Nachts kon zij dikwijls de slaap slecht vatten. Willem I hoopte dat een veelvuldig verblijf in dit "strandhuisje" haar gezondheid ten goede zou komen.

Hij had het Paviljoen laten bouwen door zijn bouwmeester Adriaan Noordendorp. Deze ontwierp een classicistisch gebouwtje; een fronton gedragen door vier zuilen, een eenvoudige en symmetrische plattegrond in de vorm van een kruis. Aan weerszijden van de bordestrap rusten twee zee-goden. Het gebouw is volgens de aanwijzingen van Noordendorp in één jaar gebouwd en er zijn alleen materialen van de beste soort gebruikt. De Leidse aannemer Molkenboer rekende f 53.700,00 voor dit werk.

Op de openingsdag van het Paviljoen, de verjaardag van de koningin, zondag 18 november 1827, was het feest in 's-Gravenhage en Scheveningen. 's-Ochtends was de Koninklijke familie zoals gebruikelijk naar de Kloosterkerk geweest. Daarna was de hofhouding naar Scheveningen gegaan en weinig later volgde de Koninklijke familie. In het Paviljoen was een feestmaal aangericht.

De Scheveningers groetten de Koningin op een bijzondere manier. Op het strand lag een gedeelte van de pinken voorzien van vlaggen. Een ander gedeelte van de vloot lag recht voor het Paviljoen in zee en zeilde admiraal. Op het sein van de bevelhebber lieten ze de zeilen van tijd tot tijd zakken, terwijl de zeelieden "Hoezee !" riepen. Voor het Paviljoen werd gemusiceerd en die avond brandden er op de hoogste duinen pektonnen en waren de pinken met lampjes verlicht.

Wilhelmina heeft tien jaar lang van het Paviljoen genoten. Ze was een zachtaardige vrouw en zeer populair bij het volk. Ze tekende en schilderde veel en trok zich hiervoor nogal eens terug in het Paviljoen.

De koningin had haar buitenhuisje tamelijk sober en "strandachtig" ingericht; rieten stoelen en taboeretten, serviesgoed beschilderd met zeegewassen en voorwerpen met ingelegde voorstellingen die met de zee te maken hebben. Ook het stucwerk in de centrale zaal staat grotendeels in het teken van de zee; de verticale banden stucwerk met schelpen en zeedieren, boven de ramen de zeepaarden en dolfijnen en in het midden van het plafond de sterrebeelden met rondom wederom schelpen en zeedieren in stucwerk. Het toegepaste "marmer" is in marmerkleuren geschilderd hout.

Wilhelmina overleed in 1837, zes jaar later overleed haar echtgenoot. Het Paviljoen kwam toen in handen van hun beider zoon prins Frederik. Hij verbleef echter liever op zijn landgoed "De Pauw" in Wassenaar, zodat het Paviljoen eigenlijk nauwelijks gebruikt werd.

Ook Frederiks dochter Marie, die het Paviljoen na de dood van haar vader in 1881 erfde, was niet vaak in het Paviljoen te vinden. Prinses Marie was gehuwd met de vorst Von Wied. De verschillende prinses Von Wied verbleven daarentegen wél dikwijls in het Paviljoen. Vooral toen de geboorte van Juliana even op zich liet wachten, waardoor ze dachten aanspraak te kunnen maken op de Nederlandse troon, vertoefden ze dikwijls aan de Nederlandse kust. Maar na de geboorte van Juliana werd de Scheveningse lucht beduidend minder interessant.

De erfgenamen Von Wied verkochten het Paviljoen in 1911 voor 375.000 gulden aan de Engelsman Edward Titus Rubinstein. Deze Engelsman was aanvankelijk van plan er een theater en een casino te bouwen, maar door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog ging dit wereldse plan niet door. In 1918 verkocht hij daarom het Paviljoen aan Sociëteit de Witte, voor hetzelfde bedrag als waarvoor hij het had gekocht. De grootte van het perceel bedroeg in 1918 nog 42.992 vierkante meter.

Daarvan is nu nog 9526 vierkante meter over. In de loop der jaren zijn gedeelten van het aanvankelijk grote terrein verkocht. Uit de opbrengsten is onder andere de bouw van een nieuw gedeelte van de Sociëteit aan het Plein betaald.